

Abstrakt

Postoje farmaceutů k přímým perorálním antikoagulancím

Autor: Tereza Mertová

Vedoucí diplomové práce: doc. PharmDr. Josef Malý, Ph.D.

Konzultant: PharmDr. Kateřina Malá, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra sociální a klinické farmacie

Úvod a cíle: Na poskytování odborných informací týkajících se léčby přímými perorálními antikoagulancii (DOAC) se podílí také farmaceuti během dispenzace DOAC pacientům. Jejich postoje a znalosti stran léčby DOAC jsou proto klíčové pro optimalizaci péče o pacienty užívající DOAC. Cílem práce bylo analyzovat postoje, zkušenosti, návyky a názory farmaceutů týkající se léčby DOAC.

Metodika: Od března do května roku 2021 byli elektronickým anonymním dotazníkem osloveni farmaceuti ze tří Okresních sdružení lékárníků (OSL). Dotazník se skládal ze 32 otázek zaměřených na frekvenci výdeje DOAC, sebejistotu farmaceutů v oblasti léčby DOAC, informace poskytované pacientům v průběhu dispenzace DOAC, benefity a limity léčby DOAC v porovnání s léčbou warfarinem a adherenci pacientů k léčbě DOAC. Výsledky byly zpracovány pomocí deskriptivní statistiky a dále analyzovány s využitím parametrických i neparametrických testů.

Výsledky: Šetření se zúčastnilo celkem 162 farmaceutů, z nichž bylo do analýzy zahrnuto 139, kteří za poslední rok vydávali léčivé přípravky v lékárně (průměrný věk 37,8 let; 91 % žen). Celková návratnost dotazníku ze všech OSL činila 14 %, nejvyšší byla u farmaceutů z OSL Brno-venkov. Nejvíce respondentů pracovalo ve „streetové“ veřejné lékárně (42 %); v nemocniční lékárně to bylo 11 %. Většina respondentů dosáhla magisterského vzdělání (64 %); specializovanou způsobilost získalo 47 %. Nejméně jednou za dva dny vydávala DOAC více než polovina respondentů (54 %). S frekvencí výdeje DOAC se zvyšovala sebejistota respondentů při dispenzaci těchto léčiv ($p < 0,001$). Nejvíce sebejistí při poskytování informací ohledně DOAC byli respondenti z nemocniční lékárny ($p = 0,044$). Sebejistí respondenti během dispenzace pacienty více informovali o indikacích léčby DOAC ($p = 0,003$), o způsobu užití DOAC ($p < 0,001$), o možných nežádoucích účincích léčby DOAC ($p = 0,001$) i o možném vzniku lékových interakcí mezi DOAC a ostatními léčivy ($p = 0,001$). Nejvíce farmaceutů považovalo DOAC za bezpečnější (78 %) a stejně účinná (42 %) léčiva v porovnání s warfarinem. Podle více než poloviny respondentů (61 %) byli pacienti o principech léčby DOAC dostatečně informováni předepisujícím lékařem. Za edukaci pacientů se cítili farmaceuti zodpovědní téměř stejnou měrou jako předepisující lékař, většinu z nich však limitoval nezáměr pacientů a nedostatek času při dispenzaci. Adherenci k léčbě u pacientů s FIS považovala většina respondentů za dostatečnou, nejdůležitějším nástrojem pro podporu adherence byly podle nich motivační rozhovory se zdravotníkem a individuální konzultace v lékárně.

Závěr: Farmaceuti se v oblasti léčby DOAC cítí sebejistě a jsou si vědomi své role v edukaci pacientů v oblasti DOAC. Stále je však nutné dbát na dostatečné povědomí o rizicích i přínosech léčby a na ověření, zda pacienti získaným informacím správně porozuměli.